

Despullar gestos i metàfores

Quan votarem de debò? Aviat. Quan? Molt aviat. La tradició visionària autòctona és paral·lela a la de reculades polítiques. Com la imaginació arrauxada ha mantingut un equilibri inestable amb l'empatx de seny. El geni creador amb la filosofia del peix al cove. I l'arravatament revoltós amb el conservadorisme més espantadís. Un dia imminent, però, aparcarem l'abús de la gesticulació i, al marge de l'Estat, construirem el nou estat. Democràticament. Eficientment. I construir-lo serà la millor oportunitat que hauré tingut mai per transformar el sistema econòmic i social que patim.

Ha estat una manera ben estranya d'anunciar unes eleccions imminents, però sense convocar-les. De renunciar a la consulta acordada reconvertint-la en una mobilització/enquesta impulsada pel Govern. De demanar una llista única a l'empara d'una unitat que s'acaba de trencar, posant aquesta unitat –ara com a condició per a la convocatòria electoral. De situar el respecte a la legalitat imposada per davant i per damunt del respecte als compromisos contrets amb la gent i amb els aliats polítics. De cedir en l'acció governamental reiteradament anunciada, o en la preparació de les estructures d'estat més vitals, mentre s'adopten iniciatives més pròpies del moviment cívic i les seves organitzacions. Quina filigrana, quin cop d'efecte tan poc lligat als dos objectius prioritaris de la legislatura: encarar els greus problemes econòmics i socials pendents, i obtenir un mandat de-

mocràtic per negociar la independència i encetar la construcció de l'estat.

No, no era fàcil. Però l'abast, l'energia i la persistència de les mobilitzacions mereixien i mereixen més. Hi havia un dipòsit de confiança –ben guanyat– que calia invertir en els objectius prioritaris, no a apuntalar un partit en reconstrucció. Encara que el cor de cambra habitual, disciplinat, reciti i publiqui al·leluies. La cohesió sobiranista necessita fets i avenços tangibles. Que les línies de força es moguin. No pot alimentar-se només del menysteniment i les invectives dels de Rajoy i els seus antecessors.

Vivim un temps polític molt carregat de metàfores i paradoxes. Les referències als temes més delicats i difícils recorren sovint a un llenguatge indirecte; al·lusiú i elusiu. En la política espectacle, cada vegada més sub-

JOAN M. TRESSERRAS

COMUNICÒLEG, UAB

CONSULTEU
MÉS ARTICLES A
www.ara.cat

ordinada a la comunicació, res no resulta ser ben bé allò que sembla. I, sovint, quan hi ha una pausa dramàtica, tot s'acaba revelant substancialment diferent de l'aparença projectada. I això cansa i desconcerta. Fa perdre la perspectiva. Els objectius i els procediments han de poder ser formulats directament. Independèn-

cia. Estat. República. Referèndum. Unitat d'acció. Aliança electoral. Acord. Objectiu compartit. Llibertat de vot. Discrepància interna. Confusió. Dreta. Esquerra. Ruptura. Diferència insalvable. Plebiscit.

L'espectacle estimula la proliferació de paradoxes. ¿No és una incongruència paradoxal, per exemple, que s'exhibeixin com a campions de la democràcia els que la restringeixen i la instrumentalitzen al seu propi servei? ¿O que puguin atribuir-se la defensa de la llei els que la violenten i

l'encaixen en una legalitat feta a la mida de les seves obsessions i interessos? ¿O que siguin homenatjats com a ciutadans exemplars els que han acumulat recursos i poder aprofitant que les seves males arts quedaven encobertes o no havien estat tipificades com a delictes? ¿O que parlin més de solidaritat justament els que depreden i defrauden? D'humilitat, els més arrogants. De generositat, els més mesquins. En diem paradoxa, però volem dir engany.

La inflació de metàfores en el discurs polític l'estimulen, diuen, les exigències de la comunicació: claredat, intenció pedagògica, simplicitat, brevetat, construcció d'imatges que puguin ser fàcilment recordades. Es busca la frase feta, el titular, l'acudit, el refrany, la referència gràfica, el joc de paraules enginyós, la sentència. Elements que puguin ser subratllats, destacats i, si pot ser, espectacularitzats. L'autenticitat s'arriba a perdre. Massa teatralitat en perjudici de la política.

Però podem revertir el procés. Girar-lo. Cadascú. Per responsabilitat. En el repàs minuciós, reflexiu i atent del que han fet i dit els principals actors en cada moment, dels seus encerts i errors, dels rostres abatuts o satisfets que ens han mostrat, del que els hi hem vist, sentit i endevinat, hi podem trobar indicis i rastres per construir-nos un relat particular i interpel·lar la pròpia consciència. Podem saber què han fet i què pensem que faran. Quins han estat els seus objectius i prioritats. I jutjar i actuar nosaltres en conseqüència. Quan i què votarem? Aviat. Tot.

El procés tenia un dipòsit de confiança que calia invertir en els objectius prioritaris, no a apuntalar un partit en reconstrucció

LAMARTARILE

Es busca la frase feta, el titular, el refrany, el joc de paraules enginyós... Massa teatralitat en perjudici de la política